

УДК 343.237:343.36

БЕНІЦЬКИЙ А.С., кандидат юридичних наук, доцент, заступник начальника відділу організації наукової роботи Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка

ЮРИДИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРИДБАННЯ, ОТРИМАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ ЧИ ЗБУТУ МАЙНА, ОДЕРЖАНОГО ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

***Анотація.** У статті визначено місце заздалегідь не обіцяного придбання, отримання, зберігання або збуту майна, одержаного злочинним шляхом, у кримінальному законодавстві України. Установлено юридично значущі ознаки об'єктивної сторони злочину, передбаченого ст. 198 КК України, а також критерії, за якими можливо розмежовувати придбання, отримання, зберігання та збут злочинного майна.*

***Ключові слова:** причетність до злочину, майно, одержане злочинним шляхом, придбання, отримання, зберігання, збут.*

***Аннотация.** В статье определено место заранее не обещанного приобретения, получения, хранения или сбыта имущества, добытого преступным путем, в уголовном законодательстве Украины. Установлены юридически значимые признаки объективной стороны преступления, предусмотренного ст. 198 УК Украины, а также критерии, по которым возможно разграничивать приобретение, получение, хранение и сбыт преступного имущества.*

***Ключевые слова:** причастность к преступлению, имущество, полученное преступным путем, приобретение, получение, хранение, сбыт.*

***Summary.** The article defines the place of previously not promised purchase, receipt, storage or sale of the property, obtained by crime in accordance with the criminal legislation of Ukraine. We have established legally significant components of objective side of the crime under article 198 of the Criminal Code of Ukraine, as well as the criteria by which it is possible to distinguish between the purchase, receipt, storage and distribution of criminal property.*

***Keywords:** implication in a crime, property obtained by crime, purchase, receipt, storage, distribution.*

Постановка проблеми. Протидія використанню майна, одержаного злочинним шляхом, є кримінально-правовим заходом, який не дає можливості виконавцеві предикатного злочину реалізувати злочинно здобуте. На необхідність удосконалення національного законодавства, спрямованого на перешкодження вільному використанню кримінального майна в легальному або тіньовому обігу, постійно звертають увагу міжнародні організації. Наприклад, у Сальвадорській декларації про комплексні стратегії для відповіді на глобальні виклики: системи попередження злочинності та кримінального правосуддя та їх розвиток у змінюваному світі (прийнята резолюцією 65/230 Генеральної Асамблеї від 21 грудня 2010 року) указувалося на необхідність позбавлення злочинців та злочинних організацій можливості користуватися доходами від своїх злочинів [18].

Особа, вчиняючи корисливий злочин, зазвичай має за основну мету збагачення, і обсяги цього збагачення залежать від обсягів викраденого. Хтось заволодіває мішком вугілля, набравши його з вагону, який стояв у тупику залізничної станції, хтось викрадає цей же вагон, наповнений “чорним золотом”, а дехто – і цілі потяги, у яких десятки вагонів з вугіллям. Проте перед усіма цими злочинцями постає проблема збуту викраденого. Одні вирішують це питання власними силами, другі залучають інших осіб – тих, хто заздалегідь обіцяв придбати або збути таке майно; або тих, хто робить це, заздалегідь не обіцяючи, тобто причетних осіб. Як ми пам’ятаємо, між діяннями виконавця основного злочину та

діяннями причетних осіб відсутній двосторонній причинний зв'язок, до того ж причетність виникає після закінчення предикатного злочину (винятком є лише недонесення про підготовлюваний злочин та потурання злочину), що свідчить про неможливість заподіяння або створення загрози заподіяння шкоди одному й тому ж самому об'єкту злочину [6, с. 244-245].

Суб'єкт заздалегідь не обіцяного використання майна, одержаного злочинним шляхом, об'єктивно заподіює шкоду інтересам правосуддя (мається на увазі правосуддя як специфічна діяльність спеціально уповноважених державних органів з розкриття та розслідування злочинів і притягнення винних осіб до юридичної відповідальності). Ознаки використання майна, одержаного злочинним шляхом, містяться в таких злочинах, як придбання, отримання, зберігання або збут майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 198 КК України), легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (ст. 209 КК України), використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів (ст. 306 КК України) та ін.

Суттєвий внесок у дослідження питань кваліфікації придбання, отримання, зберігання або збуту майна, одержаного злочинним шляхом, зробили такі вчені, як Г.І. Баймурзін, І.А. Бушуєв, Г.Б. Віттенберг, С.О. Дробот, А.В. Зарубін, М.Й. Коржанський, О.М. Крапивіна, В.О. Кузнєцов, А.Є. Мілін, А.Н. Мурадов, Б.Т. Разгільдієв, В.В. Скосарев, І.Х. Хакімов та ін. Між тим, комплексного дослідження складу злочину, передбаченого ст. 198 КК України, не проводилося.

Метою статті є визначення юридично значущих ознак об'єктивної сторони заздалегідь не обіцяного придбання, отримання, зберігання або збуту майна, одержаного злочинним шляхом.

Виклад основного матеріалу. Український законодавець норму, яка передбачає відповідальність за придбання, отримання, зберігання чи збуту майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 198 КК України), розмістив у розділі VI “Злочини проти власності”. Основним безпосереднім об'єктом придбання, отримання, зберігання чи збуту майна, одержаного злочинним шляхом, є суспільні відносини у сфері законного порядку розподілу та перерозподілу майна, а додатковим об'єктом – є суспільні відносини у сфері правосуддя, громадського порядку та безпеки тощо.

Здійснюючи придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом, особа створює умови, за яких утруднюється, а іноді зводиться нанівець діяльність правоохоронних органів з виявлення осіб, які вчинили предикатний злочин, притягнення їх до юридичної відповідальності, а також з пошуку майна – предмета цього самого предикатного злочину; ускладнюється (або знову-таки робиться неможливим) його повернення законному власнику чи звернення в дохід держави. Якби не було осіб, які бажають придбати майно, здобуте злочинним шляхом, то в злочинців не було б ринку збуту такого майна.

Об'єктивна сторона злочину полягає в заздалегідь не обіцяному: 1) придбанні; 2) отриманні; 3) зберіганні або 4) збуті майна, одержаного злочинним шляхом. Словосполучення “заздалегідь не обіцяне”, використане в диспозиції кримінально-правової норми, має велике значення, оскільки вказує на те, що цей злочин є видом причетності до злочину. Коли придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом, було заздалегідь обіцяним, то має місце співучасть у предикатному злочині у виді інтелектуального пособництва.

Придбання майна, завідомо здобутого злочинним шляхом, являє собою діяльність особи щодо вчинення будь-яких діянь майнового характеру (купівля, обмін, дарування,

отримання в рахунок погашення боргу та ін.), унаслідок яких особа стає володільцем майна, яке було здобуте злочинним шляхом. Придбання майна, завідомо здобутого злочинним шляхом, може бути як оплатним, так і безоплатним. Важливо те, що набувач звертає майно, отримане злочинним шляхом, на свою користь. Придбання майна, завідомо здобутого злочинним шляхом, може бути у виконавця або іншого співучасника вчинення злочину. Крім того, ознаки придбання будуть і в тому випадку, коли особа, наприклад, купує майно у причетної до злочину особи, яка напередодні придбала або отримала таке майно у співучасників предикатного злочину. Придбаваючи майно, здобуте злочинним шляхом, суб'єкт може розпорядитися ним як власним, однак мати право володіння, користування й розпорядження таким майном він не може, оскільки є недобросовісним володільцем.

У юридичній літературі є думка про те, що заздалегідь не обіцяне взяття майна, здобутого злочинним шляхом, на якийсь час, з умовою повернення, не містить ознак придбання майна, здобутого злочинним шляхом, оскільки необхідно, щоб винний у результаті придбання отримав майно у власність, тобто мав можливість у повному обсязі цим майном розпоряджатися [17, с. 254]. Але з такою думкою слід не погодитися, оскільки для кваліфікації придбання майна, здобутого злочинним шляхом, не важливо, чи отримала особа у фактичну власність злочинно здобуте майно.

Ряд авторів вважають, що придбання майна, завідомо здобутого злочинним шляхом, спрямовано на звернення такого майна на свою користь [21, с. 119; 14, с. 11-12; 16, с. 11; 5, с. 147]. Однак треба погодитися з думкою В.О. Кузнецова та інших дослідників, що таке придбання включає отримання винним майна, здобутого злочинним шляхом, не тільки з метою звернення його на свою користь, а й з метою звернення його на користь інших осіб [13, с. 33; 11, с. 70].

Таке діяння, як отримання майна, завідомо здобутого злочинним шляхом, було включено до ст. 198 КК України Законом України від 16 січня 2003 року “Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України” [9]. Під отриманням майна, завідомо здобутого злочинним шляхом, слід розуміти діяння, спрямовані на безкоштовне придбання майна, завідомо здобутого злочинним шляхом. Разом із тим, необхідність у спеціальній відповідальності за отримання майна, завідомо здобутого злочинним шляхом, викликає сумнів, оскільки в ст. 198 КК України передбачено відповідальність за придбання майна, завідомо одержаного злочинним шляхом. Як відомо, термін “одержувати” означає “брати, приймати те, що надсилається, надається, вручається і т. ін.”, а термін “придбавати” – “ставати власником чого-небудь, наживати, нагромаджувати майно, гроші і т. ін.” [20, с. 604, 625]. Тобто в диспозиції ст. 198 КК України відбувається дублювання: одна й та ж форма діяння, що утворює об'єктивну сторону злочину, називається словами, які мають схоже значення, що ніяк не додає ясності в розуміння, а отже, і застосування цієї норми.

Слід зазначити, що на пострадянському просторі Україна є єдиною державою, яка передбачила кримінальну відповідальність і за придбання, і за отримання майна, одержаного злочинним шляхом. Так, наприклад, у схожих за конструкцією кримінально-правових нормах більшості держав-учасниць СНД відповідальність установлено лише за придбання чи збут майна, здобутого злочинним шляхом (ст. 175 КК РФ, ст. 236 КК Республіки Білорусь, ст. 177 КК Киргизької Республіки та ін.). Такий підхід законодавців пострадянського простору є правильним, оскільки термін “придбати” охоплює все те, що вкладається в термін “отримати”.

Зберігання майна, завідомо здобутого злочинним шляхом, – це діяння, спрямовані на тимчасове володіння майном, здобутим злочинним шляхом. У кримінальному

законодавстві 1960 року відповідальність за зберігання майна, здобутого злочинним шляхом, наставала лише за наявності у винної особи спеціальної мети – збути зазначене майно (ч. 2 ст. 213 КК УРСР у ред. 1985 р.). Якщо такої мети у винного не було, то наставала відповідальність за приховування майна, здобутого злочинним шляхом, за ст. 186 КК УРСР 1960 р. Тому, коли особа зберігала майно, здобуте злочинним шляхом, кваліфікація її діяння залежала від того, яку мету вона мала, приймаючи таке майно на зберігання від основного злочинця. Якщо винний мав на меті надалі це майно придбати або збути, то його діяння треба було кваліфікувати як готування до придбання або збуту майна, здобутого злочинним шляхом, за ч. 1 ст. 17, ч. 1 ст. 213 КК УРСР у ред. 1985 р. Якщо ж зберігання майна, здобутого злочинним шляхом, здійснювалося з метою приховати злочин, то діяння винного містили ознаки складу злочину, передбаченого ст. 186 КК УРСР 1960 р. або ст. 80-2 КК УРСР у ред. 1962 р.

Законодавець України в Кримінальному кодексі 2001 року передбачив відповідальність за зберігання майна, одержаного злочинним шляхом, незалежно від того, яку мету має винний, котрий незаконно зберігає майно. Такий підхід є цілком правильним, оскільки у випадках, коли особа зберігала майно, здобуте злочинним шляхом без мети збуту, а також без мети приховати основний злочин, відповідно до кримінального законодавства України, яке діяло до введення 1 вересня 2001 року нового Кримінального кодексу, вона не могла бути притягнута до кримінальної відповідальності за ст.ст. 186 та 213 КК України в редакції 1996 р. Таку особу, за відповідних обставин, можна було притягнути лише за неповідомлення про злочин згідно зі ст. 187 КК України в редакції 1996 р. У разі заздалегідь не обіцяного зберігання майна, здобутого злочинним шляхом, таке майно залишається в незаконному володінні виконавця або інших співучасників злочину. Придбавши чи отримавши майно, здобуте злочинним шляхом, набувач звертає майно на свою користь, щоб надалі розпорядитися ним як своїм власним.

У юридичній літературі висловлюються погляди про недоцільність установлення відповідальності за зберігання майна, завідомо здобутого злочинним шляхом. На думку С.О. Дробота, зберігання майна, здобутого злочинним шляхом, є елементом приховування результатів чужої злочинної діяльності, але ніяк не використання, а ст. 175 КК РФ описує діяння, спрямовані на використання особою результатів чужої злочинної діяльності. Тому, як вважає цей автор, російський законодавець обґрунтовано декриміналізував відповідальність за зберігання майна, здобутого злочинним шляхом, з метою збуту [7, с. 16-17]. Д.В. Черемісов, наприклад, визнає за необхідне виключити з кримінально-правової норми, яка передбачає відповідальність за придбання, зберігання чи збут матеріальних цінностей, здобутих злочинним шляхом (ст. 236 КК Республіки Білорусь), відповідальність за зберігання, оскільки, на думку автора, наявність цієї ознаки ускладнює розмежування зберігання майна, здобутого злочинним шляхом, і приховування злочину (ст. 405 КК Республіки Білорусь) [22, с. 241].

Однак із такими підходами дослідників слід не погодитися. Зберігання майна, здобутого злочинним шляхом, за ступенем суспільної небезпечності не вище, ніж приховування злочину, оскільки посягає не лише на суспільні відносини у сфері нормального здійснення правосуддя. Особа, що здійснює зберігання майна, здобутого злочинним шляхом, зазіхає передусім на відносини у сфері легального розподілу й перерозподілу майна. При зберіганні майна, здобутого злочинним шляхом, винна особа може не ставити перед собою мету – приховати основний злочин, а прагнути до незаконного збагачення за рахунок майна, яке було прийняте на зберігання, та використовувати його для отримання вигоди.

Між тим, правозастосовники інколи помилково кваліфікують зберігання майна, здобутого злочинним шляхом, як приховування злочину за ч. 1 ст. 396 КК України. Так, наприклад, органи досудового слідства Центрально-міського районного відділу Горлівського ГУ ГУМВС України в Донецькій області встановили, що Ш., заздалегідь не обіцяючи, прийняв від З. на зберігання гроші в розмірі 14900 грн., які були здобуті З. в результаті вчинення тяжкого злочину. Органи досудового слідства в обвинувальному висновку зазначили, що Ш. достовірно знав про вчинений З. тяжкий злочин і, заздалегідь не обіцяючи йому сприяти, отримав від нього викрадені гроші. Дії Ш. було кваліфіковано за ч. 1 ст. 396 КК України [4]. З такою кваліфікацією органів досудового слідства слід не погодитися, оскільки вони не врахували, що ст. 198 КК України передбачено відповідальність за зберігання майна, одержаного злочинним шляхом. Тому дії Ш. необхідно було кваліфікувати за ст. 198 КК України.

Під збутом майна, завідомо отриманого злочинним шляхом, необхідно розуміти вчинення будь-яких діянь майнового характеру (обмін, дарування, передання в рахунок застави та ін.), унаслідок чого набувач може розпоряджатися таким майном як своїм власним. Збут майна, отриманого злочинним шляхом, означає передання його іншій особі у фактичне володіння, використання або розпорядження. Передання майна, здобутого злочинним шляхом, іншій особі може здійснюватися будь-яким способом. Наприклад, шляхом укладення угоди (обміну, купівлі, дарування тощо). Деякі автори вважають, що збут – це реалізація майна. Однак, як слушно зазначає В.В. Скосарев, реалізувати майно – значить обернути його в кошти або інші цінності [19, с. 28-32]. Тому правильніше використовувати термін “передання” для характеристики збуту майна, отриманого злочинним шляхом.

Як збут майна, отриманого злочинним шляхом, можуть бути кваліфіковані діяння особи, яка, заздалегідь не обіцяючи, надає допомогу учаснику предикатного злочину реалізувати, наприклад, викрадене майно. У цьому випадку дії учасника предикатного злочину з реалізації викраденого ним майна охоплюються ознаками злочину, у результаті якого було отримано майно, що збувається. Дії особи, яка, заздалегідь не обіцяючи, допомагає збути викрадене майно, містять ознаки лише злочину, передбаченого ст. 198 КК України.

У юридичній літературі точиться дискусія навколо відповідальності за користування плодами злочинної діяльності. У правозастосовних органів виникають питання щодо кваліфікації дій особи, яка вживає продукти харчування, які були викрадені іншою особою. Так, наприклад, А.В. Зарубин стверджує, що вживання продуктів харчування, здобутих злочинним шляхом, не утворює складу придбання майна, здобутого злочинним шляхом [10, с. 128]. Але з такою думкою автора слід не погодитись, оскільки в діях особи, котра вжила в їжу продукти харчування, які здобула інша особа злочинним шляхом, міститься склад злочину, передбаченого ст. 198 КК України. Перед тим як ужити зазначені продукти, така особа їх придбаває або отримує. Між тим складу означеного злочину не буде, якщо вартість продуктів харчування була незначна. Зберігаючи злочинне майно, винна особа може використовувати його властивості, але на правовій кваліфікації це не позначиться.

Відповідальність за користування плодами злочинної діяльності була відома ще з часів Російської імперії. Так, російський вчений XIX століття В.В. Єсипов вважав, що придбання або збут майна, завідомо здобутого злочинним шляхом, – це користування плодами злочинної діяльності [8, с. 172]. Відповідальність за зазначені діяння було передбачено ст.ст. 822, 930, 931-1, 931-2, 1210, 1670-1, 1701, 1702 та ін. Уложення про покарання кримінальні та виправні 1845 р. (в ред. 1885 р.), а також ст.ст. 159 та 180 Статуту про покарання 1864 р.

Кримінальне законодавство України в деяких правових нормах розглядає як основний склад злочину використання майна, одержаного злочинним шляхом. Наприклад, ст. 306 КК України передбачає відповідальність за використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Діяльність із заздальгідь не обіцяним використанням майна, одержаного злочинним шляхом, є таким же різновидом причетності до злочину, як і придбання, отримання, зберігання та збут майна, одержаного злочинним шляхом.

Придбання, отримання, зберігання та збут є альтернативними діяннями складного одиничного злочину, вчинення будь-якого з них уже містить ознаки злочину, передбаченого ст. 198 КК України. Якщо особа, наприклад, заздальгідь не обіцяючи, придбала майно, здобуте злочинним шляхом, а потім його збула, то правозастосовні органи повинні поставити у вину особі як придбання, так і збут майна. Тому навряд чи можна погодитися з дослідниками, які вважають, що відповідальність за придбання виключається, якщо воно є етапом збуту, а подальша дія (збут) поглинає собою попереднє (придбання) [15, с. 114; 12, с. 116]. Так, наприклад, на думку І.О. Архіпової та А.Є. Міліна, набувач майна, здобутого злочинним шляхом, не повинен нести відповідальність за його наступний збут, оскільки при злочинному придбанні майно передається набувачеві у фактичне володіння, користування та розпоряджання. Тому, на думку авторів, презюмується можливість набувача вільно ним розпоряджатися (збувати, переробляти, знищувати його і т. ін.), тобто поводитьься з ним на свій розсуд [1, с. 42]. Дослідники не беруть до уваги те, що придбання та збут є альтернативними діяннями розгляданого злочину. Усі альтернативні діяння, які зазначені в кримінально-правовій нормі, повинні ставитись у провину злочинцеві. Злочин буде закінченим при вчиненні хоча б одного з альтернативних діянь, передбачених ст. 198 КК України.

Між тим, суди України не завжди правильно визначають момент закінчення цього злочину. Так, наприклад, *Бородянський районний суд Київської області визнав А. винним у замаху на збут майна, отриманого злочинним шляхом, а також у приховуванні майна. Суд установив, що А., заздальгідь не обіцяючи, отримав від Б. на зберігання мобільний телефон, який Б. викрав. Через декілька днів А. спробував продати викрадений Б. телефон. У момент збуту телефону А. затримали працівники міліції. Суд кваліфікував дії А. за ч. 2 ст. 15, ст. 198 та ч. 1 ст. 396 КК України* [2]. У зазначеному випадку суд не взяв до уваги те, що А. у виконавця предикатного злочину придбав мобільний телефон, який протягом декілька днів зберігав у себе. Зазначені дії суд повинен був кваліфікувати як закінчений склад злочину, передбаченого ст. 198 КК України. Крім того, судом помилково було поставлено в провину дії щодо приховування тяжкого злочину, оскільки ст. 198 КК України є спеціальною стосовно ст. 396 КК України.

Слід зазначити, що суди України не завжди встановлюють початковий момент скоєння злочину, передбаченого ст. 198 КК України. Так, наприклад, *Оболонський районний суд м. Києва встановив, що А., будучи охоронцем у магазині “Ельдорадо”, таємно викрав з магазину декілька цифрових фотоапаратів. Про це викрадення він розповів своєму знайомому Б., який у цей час перебував у приміщенні магазину. Крім того, А. подарував Б. один із викрадених ним фотоапаратів вартістю близько 2000 грн. Б., завідомо знаючи, що фотоапарат є викраденим, покинув приміщення магазину. Згодом працівники міліції затримали Б. та вилучили фотоапарат. Суд кваліфікував дії Б. як заздальгідь не обіцяне придбання майна, здобутого злочинним шляхом* [3].

Однак із такою кваліфікацією Оболонського районного суду м. Києва слід не погодитися, оскільки не було враховано те, що А. передав Б. фотоапарат у приміщенні магазину. Після отримання фотоапарату Б. усвідомлював, що фотоапарат є майном, яке належить іншій особі. Перебуваючи в приміщенні магазину, він ще не мав змоги розпорядитися фотоапаратом на свій розсуд. Для того щоб мати таку можливість, Б. необхідно було б вийти з магазину. Тому в діях Б. вбачаються ознаки таємного викрадення майна. Після того як Б. покинув приміщення магазину, викрадення майна було закінчено, оскільки з цього моменту Б. міг розпоряджатися фотоапаратом. У зв'язку з цим діяння Б. суду необхідно було кваліфікувати за ч. 1 ст. 185 КК України. Таких кваліфікуючих ознак крадіжки, як вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб та поєднання її з проникненням у приміщення немає, оскільки Б. заздалегідь не домовлявся з А. про вчинення разом крадіжки, а умисел на привласнення чужого майна у нього виник в охоронюваному приміщенні магазину. Отже, ознак злочину, передбаченого ст. 198 КК України, дії Б. не містять, оскільки він є виконавцем викрадення майна.

Склади злочинів, передбачених ст. 198 КК України, відносяться до формальних, тому злочин вважається закінченим із моменту вчинення одного з діянь, включених до цієї статті. Придбання, отримання або зберігання буде закінченим із моменту, коли особа мала фактичну можливість розпоряджатись, користуватись або володіти майном, здобутим злочинним шляхом. Збут майна, отриманого злочинним шляхом, необхідно вважати закінченим злочином із моменту передання іншій особі зазначеного майна. Отримання винагороди за збут майна, завідомо одержаного злочинним шляхом, на кваліфікацію ніяк не впливає. Тому на момент закінчення збуту не має значення час отримання особою винагороди за передання зазначеного майна.

На кваліфікацію не впливає та обставина, що придбання, отримання або передання іншій особі майна, здобутого злочинним шляхом, було здійснено на певний час, а потім таке майно було повернуто. Майно, здобуте злочинним шляхом, може перебувати в причетної особи у володінні, розпорядженні або користуванні будь-який час. Якщо таке майно було в причетної особи у володінні, розпорядженні або користуванні лише кілька хвилин або годин, то питання кваліфікації за ст. 198 КК України може бути вирішено судом у кожному конкретному випадку з урахуванням того, чи були діяння винної особи малозначними (ч. 2 ст. 11 КК України).

Слід не погодитися з думкою М.Й. Коржанського, А.Є. Міліна та інших учених, які вважають, що придбання а потім збут майна, отриманого злочинним шляхом, завжди кваліфікуються як єдиний злочин [11, с. 52-53; 15, с. 114; 7, с. 17]. А.Є. Мілін указує, що презюмується можливість набувача вільно розпоряджатися придбаним майном (збувати, перетворювати, знищувати його і т. ін.), тобто поводитися з ним на свій розсуд [15, с. 114]. На думку М.Й. Коржанського, у тих випадках, коли суб'єкт набуває майно, отримане шляхом одного злочину, а потім збуває його, то він вчиняє тільки злочинне придбання майна [11, с. 52-53]. Як вважає вчений, злочинне придбання та подальший збут того ж самого майна становлять єдиний злочин. Придбання, отримання та збут майна, одержаного злочинним шляхом, будуть утворювати єдиний злочин лише тоді, коли винна особа мала намір придбати чи отримати таке майно, а потім його збути. Такі дії містять ознаки єдиного складного злочину і кваліфікуються за ст. 198 КК України. Якщо ж причетна особа набуває чи отримує майно, здобуте злочинним шляхом, а потім у неї виникає намір його збути, який вона і реалізовує, то в її діях є ознаки повторності як різновиду множинності злочину. Такі дії необхідно кваліфікувати за правилами реальної сукупності злочинів – за ст. 198 та ст. 198 КК України.

Використана література

1. Архипова И.А. Приобретение или сбыт имущества, заведомо добытого преступным путем : учебное пособие / И.А. Архипова, А.Е. Милин ; под ред. доктора юрид. наук, профессора Н.Г. Кадникова и заслуженного деятеля науки Российской Федерации, доктора юрид. наук, профессора В.П. Лаврова. – М. : Издательство “Юрлитинформ”, 2009. – 168 с.
2. Архів Бородянського районного суду Київської області. Вирок від 13 липня 2010 р. по кримінальній справі № 1-210/2010.
3. Архів Оболонського районного суду м. Києва. Вирок від 16 березня 2010 р. по кримінальній справі.
4. Архів Центрально-міського районного відділу Горловського ГУ ГУМВС України в Донецькій області. Обвинувальний висновок від 23 червня 2003 р. з кримінальної справи № 14-33304.
5. Баймурзин Г.И. Ответственность за прикосновенность к преступлению / Г.И. Баймурзин. – Алма-Ата : Издательство “Наука”, 1968. – 188 с.
6. Беницкий А.С. Ответственность за легализацию преступно приобретенных доходов в уголовном законодательстве Украины и Российской Федерации : монография / А.С. Беницкий, Б.Г. Розовский, О.Ю. Якимов ; МВД Украины, Ин-т экон.-пр. иссл. НАН Украины, Луган. гос. ун-т внутр. дел им. Э.А. Дидоренко, Восточноукр. нац. ун-т им. В. Даля. – Луганск : РИО ЛГУВД им. Э.А. Дидоренко, 2008. – 496 с.
7. Дробот С.А. Уголовно-правовая и криминологическая характеристика приобретения или сбыта имущества, заведомо добытого преступным путем : дис. на соискание ученой степени канд. юрид. наук : 12.00.08 / Дробот Сергей Александрович ; Московская академия МВД РФ. – Москва, 2000. – 163 с.
8. Есипов В.В. Очерк русского уголовного права : Часть общая : Преступление и преступники. Наказание и наказуемые / В.В. Есипов, проф. Имп. Варш. Ун-та. – [2-е изд., пересмотр.]. – С.-Пб. : Тип. Н.В. Васильева, 1898. – 419 с.
9. Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України : Закон України від 16.01.03 р. № 430-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 14. – Ст. 95.
10. Зарубин А.В. Уголовно-правовое регулирование прикосновенности к преступлению : дис. на соискание ученой степени канд. юрид. наук : 12.00.08 / Зарубин Андрей Викторович ; Тюмен. юрид. ин-т МВД России. – Тюмень. – 2004. – 212 с.
11. Коржанский Н.И. Ответственность за приобретение, хранение и сбыт имущества, добытого преступным путем / Н.И. Коржанский. – Волгоград : Научно-исследовательский и редакционно-издательский отдел Высшей следственной школы МВД СССР, 1971. – 88 с.
12. Крапивина О.Н. Приобретение или сбыт имущества, заведомо добытого преступным путем : сравнительно-правовое, уголовно-правовое, уголовно-политическое и криминологическое исследование : дис. на соискание ученой степени канд. юрид. наук : 12.00.08 / Крапивина Ольга Николаевна ; Моск. гос. лингвист. ун-т. – Саранск, 2008. – 240 с.
13. Кузнецов В.А. Борьба с преступным приобретением и сбытом имущества / В.А. Кузнецов. – К. : Наук. думка, 1970. – 160 с.
14. Магомедов А.М. Уголовная ответственность за приобретение или сбыт имущества, заведомо добытого преступным путем : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. юрид. наук : 12.00.08 / А.М. Магомедов. – М., 1973. – 19 с.
15. Милин А.Е. Уголовная ответственность за приобретение или сбыт имущества, заведомо добытого преступным путем : дис. на соискание ученой степени канд. юрид. наук : 12.00.08 / Милин Андрей Евгеньевич ; Московский университет МВД РФ. – М., 2004. – 200 с.
16. Мурадов А.Н. Уголовная ответственность за приобретение или сбыт имущества, заведомо добытого преступным путем : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. юрид. наук : 12.00.08 / Мурадов Аслан Нусрат оглы. – М., 1985. – 23 с.

17. Российское уголовное право. Особая часть : в 2-х т. – Т. 2 / Э.Н. Жевлакова, Н.Г. Иванова, В.С. Комиссарова и др. ; под ред. проф. А. И. Рарога. – М. : Профобразование, 2001. – 872 с.

18. Сальвадорская декларация о комплексных стратегиях для ответа на глобальные вызовы : системы предупреждения преступности и уголовного правосудия и их развитие в изменяющемся мире. – Режим доступа : [//www.unodc.org/documents/crime-congress/12th-Crime-Congress/Documents/Salvador_Declaration/Salvador_Declaration_R.pdf](http://www.unodc.org/documents/crime-congress/12th-Crime-Congress/Documents/Salvador_Declaration/Salvador_Declaration_R.pdf). – Дата доступа : 10.02.2014.

19. Скосарев В.В. Уголовный закон в борьбе с приобретением и сбытом имущества, заведомо добытого преступным путем // Российский следователь. – 2002. – № 7. – С. 28-32.

20. Словник української мови. – Т. 1-11. – К. : “Наукова думка”, 1970 – 1980. – Т 5. – 1974. – 840 с.

21. Хакимов И.Х. Ответственность за прикосновенность к хищению социалистического имущества / И.Х. Хакимов ; отв. ред. Б.С. Никифоров. – Ташкент : Фан, 1982. – 124 с.

22. Черемисов Д.В. Прикосновенность к преступлению : новые формы / Д.В. Черемисов // Сацыяльна-эканамічныя і прававыя даследаванні. – Мінск : БПІ, 2006. – № 1. – С. 242-244.

~~~~~ * * * ~~~~~